

Een safarke
sportchampagne,
asteblijft...

NAMEN OP KOGELEFLESJES

Het oudste dat we kennen is het flesje gemerkt als **Codd's patent/4** (1). Maar daarnaast zijn ook nog volgende merken voor ons interessant:

Patent Save Groovers / 4 / Dan Rylands Ld Barnsley Cannington Shaw & Co Ld / Makers St Helens Eng. 32(8)2 (2) Kilner Bro' LTD Makers London 11678 (3)

A. Alexander & Co Makers Blaydon & London (1)

Made in England/Rylands Barnley (5)

This bottle is the property of B.W. Berman/ Trade Mark (tussen beide woorden een grote B, binnenin de bovenste lus een kleine B, in de onderste lus een kleine W, in de bodem hetzelfde merkteken B.W.B. (4))

Jeekel & Co/Leerdam (4)

Op een fles van MIAT staat vooraan **A. Exsteen-Janssens, Gheel**, achteraan **Made in England, Jules Samson Liege**, in de bodem: **N & C° St. HL It.** en het nummer **5011**. Bijzonder is de echte Chaffart-fles (5) met ingegoten **Maison Chaffart Gand Propriété Exclusive Déposé**, een unicum. Van Wesemael (Gents volkskundige) had er geen enkel exemplaar van teruggevonden, en dacht dus dat deze flesjes nooit hadden bestaan. Hij veronderstelde dat de naam *saffaerke* door bijvoorbeeld publiciteit in winkels of cafés ingang had gevonden.

In veel gevallen bracht de glasblazer slechts een (klanten) nummer in de bodem aan. En een enkele keer zijn het niet thuis te brengen initialen zoals G.T.V.B. of E.B. Slechts heel uitzonderlijk drukten de importeurs hun stempel op het flesje.

In Gent waren volgende fabrikanten ook apotheker:

A. Prils-Penson (maansikkel) **Gand/ Mercatorstraat 3 (ca 1911)**

F.Fack (hart waarbinnen de letters FF) **Gand/ Terplatenkaai 4 (ca 1911)**

J. Deney rue Saint Joseph 29 Gand (ca 1907)

Oscar Cocquyt (zwaan tussen de woorden **Marque** en **déposée**) **Gand. Deze flesch blijft overal mijn eigendom/Kasteellaan 277 (ca 1911 tot 1914)**

Vve Parys Gand Fabrique d'eaux gazeuzes/Slachthuislaan 12 (ca 1906 tot 1913)

Wwe Lyneel (duif) Rabot Gand. Deze flesch blijft overal mijn eigendom (ca 1911)

Lyneel (haan)

De Hoop (anker) Gent

Georges Van Heirzele (Sint Joris te paard) **Gent**

F. Franchimont (hert) **Gent/Puinstraat (ca 1907), apotheker.**

Voor één der grootste (de grootste) fabrikanten, de gekende universiteitsprofessor E. Donny-Baertsoen (Sint-Pietersnieuwstraat) zijn tot op heden geen flesjes bekend.

Fabrikanten buiten Gent waren o.a.:

De Crucq (cirkel met daarbinnen twee kronkelende slangen met de kop boven de opening van een beker. Boven de beker het woord **Marque**, eronder het woord **Déposée. Bruxelles/apotheker**

Petrus Goyvaerts (zwaan) **Heyst-opden Berg**

Usines Ach. De Cock & Cie. Ostende/apotheker

J. Clement Claes (zwaan) **Boom**

Ivo Rogge (klomp, kloef) **Evergem**

Vermeeren-De Mulder (paardekop) **Mt St.Amand**

August Moens (leeuw) **Oost-Eeklo**

Van Roy Denderbelle (luchtballon met anker en twee zakken ballast. Een van de drie ballonvaarders zwaait met een vlag en een ander met een hoge hoed. Op de ballon de letters C.V.T. Onderaan : **Marque commerciale déposée**. Op de bodem het woord **Ballon**. Loodrecht : **Cette bouteille reste partout ma propriété**

Ch. Couls Eynthout (ingebrand) en **Verreries du Centre Bruxelles** (ingegoten)

Paul Gavel Marquise

Van twee flesjes kon met zekerheid worden vastgesteld dat ze het merk dragen van een limonadeverkoper : **Gust De Vuyst** (stierskop) **Ledeberg** en **Alfonse Pee** (ton met tap) **Gent** met op de bodem het nummer 5475 (5), als fabrikant voor beiden treedt op **Usines Ach. De Cock & Cie. Oostende.**

Handelsmerken, de marques déposées zijn voornamelijk voor waterfabrikanten voorbehouden. We zien er de maansikkel in verweven, een hart, een anker (duidelijke zinspeling op de familienaam De Hoop), een molen, Sint-Joris, een beker slangen (symbool voor artsenarij en geneeskunde), een klomp of kloef, een luchtballon, een luchtschip, een ton. Ontleend aan de fauna : een duif, een haan, een hert (=lange levensduur), een leeuw, een paardekop, een stierskop. Een enkel merk schijnt met een bijzondere voorliefde in de flesjes geprent: "Geef me nog maar een 'zwaantje'..."

(zie ook Van Wesemael, Oost-Vlaamse Zanten, 1973-4.)

(1) Museum Het Sterckshof, Deurne
(2) Musée du Verre/Musée de la Vie wallone, Liège

(3) Museum voor Volkskunde, Gent
(4) Stichting Nationaal Glasmuseum, Leerdam
(5) MIAT

